

sin øvrige Virksomhed, Lærerne. Ja, naar en privat Virksomhed en Tid kan bæres af en saadan Begeistring for en Sag, saa kan det naturligtvis nok gaae, men derfra kan sandelig ikke drages nogen Slutning til, at denne Virksomhed overhovedet kan udøves alene ved privat Hjælp. Idet altsaa Enhver vil kunne gjøre sig bekendt med Hovedtanken, der ligger i Andragendet, at det er en overordentlig Fordring, der stilles til Kvinderne ligeoverfor Mænd, der ville virke i Landets offentlige Skolevæsen, skal jeg i Anledning af den samme Sag tillade mig at berøre de Tanker, der laae til Grund for det Forslag, jeg antydede ved Lovens Behandling ifjor; det gif ud paa, at Regjeringen skulde bemyndiges til at ombytte Udgifterne ved et af Seminarierne med Udgifter til en Lærestanstalt for Lærere. Det, som laa til Grund for mit Forslag dengang, var den Tølelse, som jeg troer ogsaa skal kunne aldeles factist bekræftes, at et godt Friseminarium aldrig vil kunne trives uden inde under Kjøbenhavns Volde, idet det kun der er muligt at tilvejebringe de fornødne Lærerkrafter, og paa en eneste anden Undtagelse nær er der til fri Seminarievirksomhed ogsaa kun lykkedes i et eneste Tilfælde her lige under Kjøbenhavns Volde at samle de fornødne Lærerkrafter, idet man har kunnet benytte dem, der i anden Anledning ere tilstede i Kjøbenhavn. Det viser sig jo ogsaa ved de private Lærerecurser i Kjøbenhavn, at de have været saa godt som aldeles ude af Stand til at drage Lærere til Skolevirksomhed, som ikke have tilhørt Kjøbenhavn og Kjøbstæderne, og det har endog været aldeles undtagelsesvis, at man har kunnet drage en eller to Elever til at uddanne sig som Lærere af den store til Lærere paa Landet meest stiftede Klasse, som bestaaer i Skolelæredøttre, Huusmandsdøttre, Gaardmandsdøttre, opsoede paa Landet, thi det er en Ting, der er af den væsentligste Betydning, at den hele Charakter af Landets Skolevæsen bevares ved, at ligesom det særligt har været Tilfældet hidtil, de Krafter, som rundt om i Landet øve det, ogsaa ere kjendte med Landets Forhold, og at de ikke falde i Hænderne paa Folk, som, fordi de

have let ved i Hovedstaden at tage en Gramen, mange Gange ere ubekjendte med Forholdene paa Landet. Dernæst er det i mine Dine nødvendigt, dersom Byrderne ved Skolevæsenet paa Landet skulle lattes, og dersom Landets Skolevæsen dog samtidig skal naae en høiere Udvikling, da at drage Lærereindkræfterne dertil, men disse Krafter ville aldrig kunne vindes i de meest stiftede Personer for Landet, hvor der fornemlig er Trang dertil, uden ved en Omordning af den nuværende Lærereunderviisning. Man kan sige: ja, Hensynet til, at det er billigere paa Landet end i Kjøbstad at have Lærere, er ikke tilstrækkeligt til at indføre en saa gennemgribende Reform som den f. Ex. at afløse Andenlærere med Lærere, men der er andre Grunde, som tale stærkt derfor, thi Enhver, der er færdedes omkring paa Landet i de sidste Aar, vil have gjort den Erfaring, at den almindelige Værnepligt, det politiske Liv, det hele sociale Kjøret og den med Seminarieudviklingen forbedrede Underviisning forholdsvis har kaldt Danmarks Mænd paa Landet til en langt høiere Udvikling end Kvinden. Det ligger meget nær, at den Mand, der er kommen fra et udvidet, forbedret Seminarium, ganske anderledes har kunnet virke paa den mandlige Ungdom, end han tillige uden det stærke Tilknævningspunkt i de sociale Forholds Krav har kunnet drage Kvinderne til at erkjende, at det, trods at det før ikke er blevet anseet for nødvendigt for dem at vie sig til større aandelig Uddannelse, dog nu i et frit Land er deres Pligt. En kvindelig Lærere vil ganske anderledes, naar hun selv har tilegnet sig en større Dannelse, kunne gjøre den kvindelige Ungdom fortrolig med, at Tilegnelse af Dplysning ogsaa er dens endog lette Pligt. Det Sidstnævnte er et af de Hovedhensyn, hvorfor jeg har ønsket en Uddannelsesanstalt for Lærere. Et andet væsentligt Hovedhensyn, hvorfor jeg har ønsket det, er, at saaledes som det nu er ordnet, kan en Lærere næsten ikke overkomme de pecuniære Anstrængelser, som det koster, uden at indskrænke det til eet Aar, og det kan igjen ikke nogen Elev gjøre uden derved at tilføie sit Helbred og sine Krafter et maaskee aldeles uopretteligt Knæk.